

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Telephone: CHelsea 3-1242

Reentered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 120 — Štev. 120

NEW YORK, THURSDAY, JUNE 19, 1941 — ČETRTEK, 19. JUNIJA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

TURCIJA V OBJEMU OSIŠČA

NEMCIJA JE ZA 10 LET SKLENILA S TURCIJO PRIJATELJSKO IN POSVETOVALNO POGODBO. — IZ ANKARE PRIHAJA VEST, DA JE NEMCIJA RUSIJI POSLALA ULTIMATUM

Nemčija je sinoči ob 9 prevzela v svoj objem Turško, ki pa je še vedno ostala nebojevitava zaveznica Anglije. Obe državi ste se v skupni pogodbi zavezali in obljubili za 10 let spoštovati nedotakljenost svojega ozemlja in da si ne boste stopili z orožjem nasproti.

Krogi, ki so sicer dobro poučeni o mednarodnem položaju, sedaj pravijo, da jim ni znano, ako je bila Rusija, ki je že dolgo vrsto let zaveznica Turčije, o tem prej obveščena.

Povdarjeno je bilo, da nova pogodba ne razveljavlja obveznosti, ki jih je katera država prevzela do kake tretje države.

Turška ima pogodbo za medsebojno vojaško pomoč z Anglijo v slučaju vojne v Sredozemlju; toda obveznost, ki je vsebovana v pogodbi, od strani Turčije ni bila izpolnjena. Poleg tega pa ima Turčija še prijateljsko pogodbo z Rusijo, katera je bila nedavno obnovljena in v kateri se Turčija zavezuje, da Rusije, ako bi bila napadena, ne bo napadla.

Vendar pa daje pogodba Nemčiji precejšnje pravice. Med obema državama je bilo dogovorjeno, da bo časopisje pisalo prijateljsko o drugi državi in ravno tako bo tudi radio poročal samo prijateljske zadeve do druge države.

S pogodbo ste se obe državi tudi zavezali med seboj gospodarsko kar najtesneje sodelovati.

Pogodba je povzročila po vsem svetu veliko presenečenje in vsako ugibanje, na kako reakcijo bo zadela posebno v Londonu, Moskvi in Washingtonu.

Zlasti se vsakdo vprašuje, kak vpliv bo nemško-turška prijateljska pogodba imela na odnose med Nemčijo in Rusijo, ker že več dni prihajajo poročila, da se prijateljstvo med Rusijo in Nemčijo krha in da postaja napetost med obema državama z vsakim dnem večja.

Pogodba je v prvi vrsti prijateljska in sta jo podpisala nemški poslanik Franz von Papen in turški vnanji minister Sukru Saracoglu.

Prva točka pogodbe določa, da boste obe državi spoštovali nedotakljivost zemlje in da si ne boste stopili sovražno nasproti.

Druga točka določa, da se boste obe državi prijateljsko posvetovali v vseh vprašanih skupnih interesih.

Tretja točka pa se tiče samo pogodbe in pravi, da stopi pogodba takoj po podpisu v veljavo. Pogodba je veljavna za deset let in vsaka država more po preteku roka naznaniti, ako želi, da je pogodba zopet podaljšana.

K pogodbi ste bili dodani še

dve točki, namreč za skupno gospodarsko sodelovanje in o prijateljski naklonjenosti časopisja in radia.

Nemčija baje poslala Rusiji ultimatum

V Ankari, kjer je bila sinoči podpisana prijateljska pogodba med Nemčijo in Turčijo, je polno vznemirljivih vesti. Tako se trdi, da je Nemčija poslala Rusiji ultimatum v katerem zahteva, da se ruski zastopniki sestanejo z rumunskimi zastopniki, da se medsebojno dogovore, da bo Rusija zopet vrnila Rumunski Besarabijo, da Rusija dobavlja Nemčiji velike zaloge živeža in surovin in da dovoli nemškim izvedencem priti v Ukrajino in na Kavkaz. Diplomati so še vedno mnenja, da bo prej ali slej prišlo do vojne med Rusijo in Nemčijo in da si je Nemčija s svojo prijateljsko pogodbo s Turčijo samo hotela zagotoviti varnost za svoje desno krilo v Mali Aziji in v Afriki.

VLADA JE ZAPRETLA STAVKARJEM

Ce bo prigovarjanje brez uspeha, se bo vlada poslužila skrajnih sredstev, kajti začeto delo v ladjedelnicah je treba izvršiti. — Gozdarji se vračajo na delo.

V zveznem sodišču v Newarku, N. J., se je začel proces proti devetim italijanskim mornarjem, ki so z velikimi klavirji razbili motorje na tovrstnem parniku "Aussa", ki je bil zasidran v newyorškem pristanišču ter ga je 29. marca zasledila ameriška vlada. Poleg mornarjev sta na zatonu klopili tudi kapitan in Rinaldo Negris, mornariški superintendant Italijanske linije.

Kapitanov zagovornik Homer L. Loomis je prispeval obtožbe tistim junakom ameriške revolucije, ki so vprizorili znano bostonsko "tea party".

— Poškodovane ladje so bile italijanske last, — je rekel, — in posadka je hotela preprečiti, da bi imeli sovražniki Italije od teh ladij kakšno korist.

VOJNA V SIRIJI IN AFRIKI

Angleška časnikarska agencija Reuter naznanja iz Palestine, da zavezniška armada naskokuje Damask. Okoli mesta so v teku vroči boji. Neko poročilo iz Ankare pravi, da je poveljnik armade "svobodne Francije" poslal poveljniku francoske armade v Damasku ultimatum, v katerem zahteva predajo mesta do 5.30 popoldne. Ko je rok potekel, so zavezniški pričeli obstreljevati Damask.

Poročila iz Londona pravijo, da je bil francoski odpor zlomljen in da zavezniški stalno prodirajo proti glavnemu mestu Sirije.

V Libiji v Afriki pa so se Angleži po tridnevni boji umaknili na črto, s katero pričeli svojo ofenzivo. Angleži pravijo, da so dosegli svoj cilj s tem, da so uničili mnogo nemškega orožja in preprečili njihove obkoljevalne operacije.

Poročila iz Berlina in Rima pa zatrjujejo, da so bili Angleži odločno poraženi in da je bilo uničenih 200 njihovih tankov.

Povišana plača pri Goodyear Company

Iz Akrona, Ohio, poročajo, da je bila sklenjena pogodba med CIO United Rubber Workers in Goodyear Tire and Rubber Company. 14 tisoč delavcev bo dobilo 7 oziroma 8 centov več na uro.

Sherman H. Dalrymple, mednarodni predsednik U. R. W. A., je izjavil, da bodo vsled pogodbe znatno izboljšani delavski odnosi pri Goodyear Co. Delavci so si že nad pet let prizadevali izposlovati tako pogodbo.

Unija je sicer zahtevala 10 centov pribojiljska za vse delavce, naposled je bilo pa določeno, da bo za 8 centov povišana plača tistim delavcem, ki zaslužijo manj kot \$1.01 na uro, za 7 centov pa tistim, ki zaslužijo več kot \$1.01 na uro.

Soglasno z izjavo C. Wheelerja, predsednika Goodyear locala, bodo v bodoče zaslužili moški od 90 centov do \$1.75 na uro, ženske pa od 64 do 98 centov na uro.

Proces se bo nadaljeval.

VOJNA V SREDOZEMLJU

Po napadu na lufski konvoj blizu Sfaxa (št. 1) v Tuniziji so angleški aeroplani bombardirali mesto. Št. 2 kaže otok Malto, ki ga nemški in italijanski aeroplani skoro vsak dan bombardirajo. Št. 4 kaže mejo med Libijo in Egiptom, kjer so Angleži pred dnevi pričeli veliko ofenzivo.

Vlada je zapretila stavkarjem

Ce bo prigovarjanje brez uspeha, se bo vlada poslužila skrajnih sredstev, kajti začeto delo v ladjedelnicah je treba izvršiti. —

Unijski voditelji in uradniki obrambne posredovalne oblasti se vedno prigovarjajo stavkajočim masinistom v ladjedelnicah v okolici San Francisca, toda vse prigovarjanje naleti na gluha ušesa. Stavkarji nočejo niti za las popustiti.

Masinisti so člani Ameriške delavske federacije in člani CIO, toda unijski uradniki nimajo pri njih posebnega vpliva. Če ne bo kmalu obnovljeno delo v dvanajstih ladjedelnicah ob zapadni obali, bo vlada najbrž tako odločno nastopila kot je nastopila pri North American Aircraft Company.

Administracija namreč že minerva potrpljenje. Stavka traja že šest tednov in vled nje so zaostala naročila, predstavljajoča ogromno vsoto 500 milijonov dolarjev.

Iz Washingtona je odpotoval v San Francisco Harvey W. Brown, predsednik International Association of Machinists (AFL). Odpotoval je v trdnem namenu, da bo pregovoril stavkarje.

Povišana plača pri Goodyear Company

Iz Akrona, Ohio, poročajo, da je bila sklenjena pogodba med CIO United Rubber Workers in Goodyear Tire and Rubber Company. 14 tisoč delavcev bo dobilo 7 oziroma 8 centov več na uro.

Sherman H. Dalrymple, mednarodni predsednik U. R. W. A., je izjavil, da bodo vsled pogodbe znatno izboljšani delavski odnosi pri Goodyear Co. Delavci so si že nad pet let prizadevali izposlovati tako pogodbo.

Unija je sicer zahtevala 10 centov pribojiljska za vse delavce, naposled je bilo pa določeno, da bo za 8 centov povišana plača tistim delavcem, ki zaslužijo manj kot \$1.01 na uro, za 7 centov pa tistim, ki zaslužijo več kot \$1.01 na uro.

Soglasno z izjavo C. Wheelerja, predsednika Goodyear locala, bodo v bodoče zaslužili moški od 90 centov do \$1.75 na uro, ženske pa od 64 do 98 centov na uro.

Proces se bo nadaljeval.

Tvorničarji o stavkah

Walter D. Fuller, predsednik Narodne zveze tvorničarjev, je pojasnil stališče industrijalcev napram najnovejši politiki vlade, da je treba v slučaju stavke v obrambni industriji poslati v tovarno vojaštvo.

— Armada, — je rekel Fuller, — ni nobena primerno nadomestilo za zdravo narodno delavsko politiko. Zadnja leta je vlada z marsikatero svojo odredbo delavce še podžgala k štrajku, namesto da bi jih odvrnila od njega.

Gozdarji se vračajo na delo

Iz Seattle-a v državi Washington poročajo, da so se po pet tednov trajajoči stavki začeli vračati na delo gozdarji žagarji, člani CIO International Woodworkers of America.

Walter Belka, tajnik unijskega okrajnega odbora, je rekel, da so delavci v razmerju 30:1 glasovali za povratek na delo in sicer pod pogoji, ki jih je predlagala obrambna posredovalna oblast.

Gozdarjem bo zvišana plača za sedem centov na uro, žagarji bodo pa poleg tega dobili tudi plačane počitnice.

Druge stavke in uravnave

V Lock Haven, Pa., je zaštrajfalo pri Piper Aircraft Corporation tristo masinistov, članov Ameriške delavske federacije. Družba nima vojnih naročil, izdeluje pa letala za vežbanje pilotov civilnih letalskih družb. Stavkarji zahtevajo, da se poviša plača začetnikom od 30 do 35 centov na uro, izvežbanim delavcem pa od 50 na 75 centov.

United Automobile Workers (AFL) so zapretili s stavko pri West Steel Casting Co. v Clevelandu. Svoje pretirne pa niso izvedli, pač so pa dali zvezni posredovalni oblasti priliko preiskati položaj. Unija zahteva priznanje.

Obrambna posredovalna oblast zaslišuje zastopnike CIO avtne unije in zastopnike Marlin Rockwell Co. v Plainville, Conn., pri kateri je enajst dni stavkalo 125 delavcev. Delavci zahtevajo višje plače in priznanje unije.

Anglija išče ameriških prostovoljcev

Za obrambo svojih otokov bo Anglija skušala v Ameriki dobiti prostovoljce za svojo zračno silo. Posebno želijo dobiti radio operatorje pri aparatih ki najdejo sovražno letalo. Za nabiranje prostovoljcev bo v kratkem odprt urad za izvežbane mehanike. Angleški vojaški ataše v Washingtonu je rekel, da bi Anglija potrebovala najmanj 25,000 takih vojakov.

ZAHTEVA ČESTO V ALASKO

S potovanja po Alaski se je vrnil demokratski kongresnik Warren G. Magnuson iz Washingtona je rekel, da gradi Rusija z nemško tehnično pomočjo za vrati Alaske vojaška oporišča.

Po njegovem mnenju mora vlada čimprej zgraditi primerne ceste, vodeče do važnih krajev v Alaski.

Magnuson, ki je obenem tudi predsednik mednarodne cestne komisije, je baje iz zanesljivega vira zvedel, da je zgradila Rusija štiri oporišča na pol otoku Kamčatki, ki je oddaljen z letalom le nekaj ur od Alaske.

Na Beringovem otoku, samo 230 milj od najbolj zapadnega Aleutskega otoka, imajo Rusi zrakoplovno in mornariško oporišče.

Anglija bo blokirala Finsko

Anglija je naznanila, da ne bo več dovolila parnikom voziti v Petsamo na Finskem, kjer se nahaja že nekaj nemških divizij.

Finska ima z Nemčijo dogovor, po katerem je dovoljeno nemškim vojakom potovati iz Norveške na Finsko in zopet nazaj.

Anglija je naznanila, da je blokirala finsko obrežje in ne bo dovolila nobenemu parniku, da bi vozil na Finsko.

Poročilo iz Helsinkija pravi, da je Finska zelo vznemirjena, ker prihaja na njeno mejo vedno več ruskega vojaštva. Isto poročilo tudi pravi, da se Finska vedno bolj približuje Nemčiji.

Razveljavljena obsodba

Državno višje sodišče v Des Moines, Iowa, je razveljavilo obsodbo, ki jo je izrekel nižje sodišče nad 34 letnim Williamom Sentnerjem, podpredsednikom United Electrica, Radio and Machine Workers unije (CIO). V zvezi s štrajkom v Newton, Ia., je bil obtožen kriminalnega sindikalizma ter obsojen na \$2500 globe oziroma na ječo.

Prizivno sodišče je razsodilo, da človek še ni komunist, ako mu ugajajo komunistični navki in da Sentner ni ščeval delavcev k sabotaži.

Konjska dirka v Angliji

Navzlic vojni in ne meneč se za nevarnost, da bi mogli Hitlerjevi letalci metati bombe, se je včeraj v Newmarketu v Angliji vršila velika konjska dirka, v kateri je zmagal in dobil prvo darilo konj Owen Tudor. Morogoro je bil drugi, Firoze Din pa tretji.

Vsakolekne velike dirke, katere imenujejo Angleži Derby, so bile v Epson Downs, zaradi vojne pa jih je vlada premestila v Newmarket.

Razpokoženje na dirkališču je bilo, kot vedno, zelo razigrano, kajti Angleži hoče imeti svoj priljubljeni derby, neoziraje se na Hitlerja.

Četudi ni bilo toliko stav, kot druga leta, vendar je bilo mnogo denarja. Jackey ali jahač, W. Nevett, ki je jahal Owen Tudorja do zmage, je dobil poseben dopust iz armade, da se je mogel vdeležiti dirke.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation), Frank Baker, President; J. Lupsha, Sec. — Place of business of the corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays. Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list na Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—; za šest let \$15.—. Za New York na celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50. Za inozemstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 3-1242

SIRIJA IN SREDOZEMLJE

Angleške sile na Bliznjem iztoku si prizadevajo zapoditi iz Sirije nacije in njihove pomagace, katere je dala Hitlerju na razpolago francoska vlada v Vichy.

S tem se niso lotili le vazne vojske, pač pa tudi vazne politične naloge. V vojaškem pogledu pomenja ta pohod bočno zaščito vsega ozemlja na Bliznjem iztoku. Če je enkrat Sirija pod angleško kontrolo, more Hitler napasti s severa edinole po turškem ozemlju.

V političnem pogledu je pa ta pohod naperjen proti francoski vladi v Vichyju, čije načelnika Petaina in Darlawa sta se povsem prodala Hitlerju. Javno sta se namreč zavzela za poraz Anglije in za zmago nacijev. Angleži so prav do zadnjega upali, da se bo Petainova vlada nagnila na njihovo stran, zdaj so pa na jasnem.

Petainova vlada je izgubila zadnjo priliko za ohranitev nevtralnosti, zdaj pa preti francoskemu kolonijalnemu imperiju razkol. Sirija se bo mogoče obrnila v to, Severna Afrika v drugo smer, in kdove, kaj bo storila Indo-Kina. Angliji in drugim demokracijam gre predvsem za zmanjšanje moči in veljave Petainove vlade.

Vojna v Siriji se vrši pod zelo ugodnimi pogoji. Hitlerjeva armada ne more preko morja. Zračni napadi, kakršne so vzpirjali nemški letalci na Kreta, bi se v slučaju Sirije ne obnesli. Razdalja je namreč prevelika, in angleške rezerve so preveč v bližini.

Značilno je, da nemško časopisje kaj prida ne razpravlja o tem pohodu, ki je naperjen izključno proti Hitlerju in njegovemu prodiranju na Bliznjem iztoku. Nemško časopisje namreč noče pisati o neugodnem položaju nemške armade in o pretečnih porazih.

Pohod je nadalje sijajen primer, da je Hitlerja najlažje poraziti z njegovimi lastnimi metodami.

Borba za Sirijo je le del dosti večje in važnejše borbe za nadvlado v Sredozemlju.

Pa tudi borba za Sredozemlje ni za Hitlerja poglobitnega pomena, pač pa le predigra širokopoteznih vojaških načrtov.

Z borbo za Sredozemlje zasleduje Hitler trojni cilj. Štiti namreč, da se bo Amerika pridružila Angliji. To pridružitve utegne zavleči, preprečiti je pa ne more.

Predobro namreč ve, da bi skupna pomorska sila Amerike in Anglije uničila najprej njegovo moč na morju in pozneje tudi v zrak. Vsled tega mora najprej ojačiti in izboljšati svojo pozicijo na morju.

Če se mu posreči zavladati Sredozemlju ter pregnati Angleže iz Gibraltarja, Malte, Cipra, Haife, Aleksandrije, Suez in Adena, bi si svoj položaj neizmerno izboljšal. Napram Združenim državam bi imel na morju boljše postojanke in sicer v trojnem pomenu.

Laška mornarica, ki ima precej podmornic ter je zdaj ujeta v Sredozemskem morju, bi bila prosta ter bi se odpravila z nacijojsko mornarico na svetovna morja ropat in plenit. V tem slučaju bi tudi francoska mornarica opustila svojo "nevtralnost" ter se stoodstotno pridružila Hitlerju. Tretji uspeh bi bilo pa odprtje morske poti na Japonsko.

Nemške, italijanske in francoske podmornice in lahke križarke bi lahko skozi Suez mimo Adena odplule na Japonsko ter na povratni vožnji privedle s seboj japonsko vojskovo.

Borba za Sredozemlje je potemtakem ogromnega pomena.

Združene države najbrže ne bodo dovolile Hitlerju polastiti se nadaljnega ozemlja ob Sredozemlju. Amerika bo predvsem v mornariškem in letalskem pogledu ojačila odpor no silo Anglije.

Ob izbruhu vojne se je Amerika vpraševala, če je treba Angliji pomagati ali ne. Zdaj tega ne vprašuje več, ker ve, da ji je treba pomagati ter ji faktično tudi pomaga.

V Ameriki se je utrdilo prepričanje, da je edinole s pomočjo naklonjenosti Angliji mogoče poskrbeti za ameriško varnost.

Ako doživi Hitler v Sredozemlju poraz, bo to začetek cele vrste porazov, ki bodo naglo sledili drug drugemu.

Japonski poslanik odpotoval iz Londona

Iz Londona je odpotoval v Tokio japonski poslanik Simitu. Pozval ga je vnanji minister Matsuo, da mu bo po

ročal o najnovejših političnih razvojih. V London se vrne šele po nekaj tednih.

Newyorški odmevi

FRANK KERŽE

Jugoslavija je imela svojo težavo od prvega začetka pa do konca. Dostikrat sem pisal, da potrpiamo, ker nismo hoteli biti med tistimi, ki so nosili trske pod pazduho z namenom, da požre vse plamen. Dosedle sem imel dobro besedo v vednem upanju, da bo usiljenje na narava pobrala trila debila in jih nadomestila z novo rajtjo.

Zgodilo se je drugače in sicer toliko in tako drugače, da mi se danes ne gre v glavo. Da se bo vsa zgradba zrušila v nekaj dneh, govori cele knjige. Tudi ko je svet pričakoval od Jugoslavije, a tako malo je dobil. Ni se ne čutil, da je naš predsednik Roosevelt v svojem zadnjem govoru niti omenjal ni. Po pravici rečemo: mene je sram in sram mora biti vse tiste, ki smo dosledno zagovarjali in podpirali Jugoslavijo. Zakaj danes imamo jasno sliko, da je večina večjih političar in voditeljev podpirala Hitlerja.

In ne samo politiki. Vsi se bili zanj, komur se je dobro godilo. Vzrok? Tule: politiki so pričakovali, da bodo lepo ostali pri svojih koristih. Bogati sleži, katerim je vsaka domovina deveta briga, so se hoteli zavarovati, da obdrže to, kar imajo. Ni bilo tako samo v Jugoslaviji, ampak po vsem svetu. Da našega predsednika Roosevelta tako napadajo, je vzrok tajna ljubezen do Hitlerja.

Tako je in čim prej s tem poprijaznimo, boljše bo.

Da je Jugoslavija padla ko trhljeno drevo je vzrok ta, ker je bila zasnovana od začetka na povsem napačni podlagi. Kar govorimo odkrito, pa če je komu prav ali ne.

Ali se še spominjate Krfске deklaracije? Kaj je bilo tam? Da se ustanovi kraljevina "Srba, Hrvata in Slovenaca." Kdo je oče te deklaracije? Narod? Kaj se. Pokojni Pašić. On je sestavil ta dokument in ga prečital svojim pipcem — pa basta.

Mokal sem o tem vsa leta, pozabiti pa nisem mogel. Vselej me je zabolelo, ko sem se spomnil na tako rojstvo Jugoslavije. Ljudstva ni vprašal nikdo, kaj hoče in kako hoče. To je važno, da vemo. Zakaj eden izmed največjih podpornikov Krfске deklaracije in Vondonskega odbora — kar je eno in tisto — je bil pokojni Louis Pire kot urednik tednjega Clevelandke Amerike. Ko pa je proti koncu zaznal, da se ljudstva sploh vprašalo ne bo, je bil tudi on proti njim.

Večina se vas spominja, da smo mi imeli temu nasproti Jugoslovansko federativno republiko, katero smo propagirali pod Republičanskim združenjem.

Kaj bi bilo lepšega in pravičnejšega, kakor dati ljudstvu na glasovanje, ali hoče kraljevino ali federativno republiko? Kraljevina so bili itak tako močni, da bi bili najbrž zmagali.

Vselej me je pogrelo v prsih, kadar sem naletel v tem ali onem časopisu, da je bil kralj postavljen "po volji naroda." Razumite, da nimam ničesar proti jugoslovanskim kraljevi rodbini. Baš nasprotno: Petru priznam velike zasluge. Tudi Aleksander je bil mož na svojem mestu. Vselej sem imel in še imam dobro besedo zanj.

O mlademu Petru ne govorim, ker imam preveč rad mladino, da bi jo vlačil na amazonsko politično polje.

Torej s kraljevino se je začelo in nehalo. Nehalo tako nečastno, da ne moremo tega pozabiti nikdar več!

Ta začetna napaka se je brido masčevala. Ko bi bilo

odglasovala ljudstvo, bi bilo brez dvoma prišlo do nekeke federacije. Beseda federacija pomenja dogovor, pogodbo, kakor jo imamo v naših državah ured federalne vlado in posamezniki državniki. Federacija bi bila omogočila najprej močne centralne zakone, veljavne za vse, kakor jih imamo tukaj. Na drugi strani bi bili posamezniki narodni ali veje prišli do kakih pravic med svojim narodom. Tako bi se bili lahko čisto dobro razumeli in se razvijali vsak po svoje: Srbi po srbsko, Hrvatje po hrvatsko in Slovenci po slovensko, kar se pravi: vsak narod ali veja bi bila vodila usodo svojih ljudi prema temu, kakšna je splošna izobrazba in potreba naroda.

Da je bila federacija, bi ne bilo nikdar v Hrvatski zahteve po avtonomiji, kar je nekaj čisto drugega. Avtonomija pomenja začetek samostojnosti, federacija pa veliko in nerazdružljivo vez.

S kraljevino se je torej začelo brez vsakega vprašanja ljudstev. Potem so se vrstili zakon za zakonom, vsak namenjen, da pokrepe kraljevino brez ozira na to, ali je komu prav ali ne. Pokličen v spomin samo zakon o "zaščiti države", katerega žrtve so bili tisoči delavstva in dijaštva. Pod tem zakonom je bila nenogoča vsa demokracija. Zato je tudi nikdar ni bilo.

Še v stari Avstriji so rogo-vile vse mogoče politične stranke, katere se je vsaj — toleriral. V Jugoslaviji je bilo takorekoč vse prepovedano. Za nisto navaden letak, knjigo ali par besed — pa je bilo mesec in leta ječe.

Mi vemo, da je mogoča vsaka misel in zdrav napredek samo, če se svobodno govori in piše v javnosti. Bolelo me je, ko sem videl list za listom — cenzuriran. Nehote mi je prihajalo na misel: kakšno bratstvo, kakšna demokracija je to? Kdo so tisti, ki si upajo zapirati oči, držati jezik in ustavljati pero svojim lastnim bratom? Če smo v ranji Avstriji imeli to, smo es tolažili, da smo pač pod nemško nadvlado. V Jugoslaviji so pa bili naši bratje, ki so spletki bife v ostrih zakonih proti vsemu, kar je bilo svobodnega in demokratskega. Nak, ni vsejedno, kateri bič me tepe. Od tu juga vem, kaj imam pričakoti. Kedar začne padati domač, ne skele samo rane na telesu, pač pa veliko huje in strašnejše — rane v duši.

Zanimalo vas bo, kako se sam vjame, kdor drugim nastavlja pasti in jarko. Ko sta začela rogoviliti Hitler in Mussolini, je padla katerikoli kakšna lahka beseda proti njima. Pa sta pogledala grdo gospodo v Beogradu in rekla: vi kontrolirate, vi cenzurirate — zahtevata, da se takoj ustavi. In ustavilo se je. Če bi bila demokracija in svoboda, bi bi rekli vladini zastopniki: nam je jako žal — pri nas se lahko govori in piše, kar se hoče. Konar ni kaj prav, naj gre na sodnijo iskat zadočenja.

Poleg cenzure v listih ni nobena stvar vetajala tako vidno in zopremo, kakor kontrola nad ljudstvom. Kolikor se spominjam, ni bilo nikdar nobenih občinskih volitev, ne za župana ne za odbornike. Kar iz Beograda so lepo odstavili ene in imenovali druge — ljudstvo pa robec na tisti in poleno v zakonih mesto volilne pravice.

In kaj je storila Jugoslavija za nas, naseljenice? Čitaj imberi: trikrat nič. Mi, ki smo zgradili toliko domačih, poplačali toliko dolga in reševali desetletja domovino z ameriški

LIJDSKA KUHARICA

Najnovejša zbirka receptov za kuhinjo in dom. Cena 50c

Naredite pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

mi dolarji, smo bili Beogradu kakor de-eti bratje: čim manj se jih vidi in čim manj se sliši o njih, toliko boljše. Vem si, eer, da je Beograd trošil težke tisočake po Ameriki — ampak tisti, ki so jih dobili, so bili srbski listi in srbske župnije. Slovenci in Hrvatje ki smo prispevali fakorekoč vse, kar je prešla domovina, smo dobivali te — ignoriranje, kakor da nas ni nikjer.

Lepo ali nelepo — pisati moram to. Zakaj, kakor med prvo svetovno vojno, prihajajo tudi danes razni stebri in stebrički pokojne Jugoslavije med nas: dajte, pomagajte! Radi odpiramo srca in roke, toda vedeti moramo, kaj podpiramo. A? posamezne stebre in stebričke, da sedajo zopet v mehak naslonjač, koder se je od-dil med in anleko zanje? Ali naj delamo za režim, kateri je zafural vse.

Vse to je važno, da vemo. Zakaj naše stališče je tako: z rokami in odprtim srcem za ljudstva — za tiste pozabljenec ovce, ki se jih je striglo do živga; da je lahko sedelo osemnajst ministrov v svojih velikih uradih in polagalo pobotnice za mastne pladje. Ali naj dajemo za cenzorje, da bodo masili usta in zatirali svobodno besedo?

"Sva sila do vremena" vevlja tudi za nas, izseljenike. Če naj je bila vsa leta prepovedana svobodna beseda tam, je naša dolžnost, da jo govorimo tukaj. In govorimo vsi.

Pregledujem slovenske liste od tukaj — in čudim se, da je vse tako plesnivo in prazno. Nikjer ne vidim odločnih besed, nikjer idej. Tu pa tam zajamta zdaj ta, zdaj oni: pomagajmo! To je vse. Pa še to je pisano tako plehko, da človek ne ve, ali res m istijo tako ali ne.

Kakor sem pozdravil skupni odbor vseh slovenskih podpornih organizacij, tako moram biti zdaj proti njemu: odkar je storil korake, ki ne vodijo

Lepa knjiga je kulturna poslanika; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce ... (Finžgar)

ŽIVI VIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je avtorizirani polav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starom slovanstvu do današnjega dne. Knjiga je verno zrcalo našega življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

DED — Je ZEMELJO otrebil, zoral

OCE — Je je poseljal in gledal bujno njeno snat

SIN — Je zrušil meč, težkim klanjem

VOJAK — Je je dvignil proti bonu novega čana

13 POGAVLJI — 413 STRANI V PLATNU VEZANO

Cena \$2. Poština plačana

Avtor knjige je IVAN MATIČIČ, ki je spisal splošno znano knjigo NA KRAVJIH POLJANAH

KNJIGARNA "Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Peter Zgaga

HITLERJEVA METODA

Kot sem že nekajkrat omenil, je bila pričujoča kolona prvotno namenjena razvedrilu in zabavi, v sedanjih časih je pa treba večkrat kaj o politiki zapisati, četudi o političnih zadevah nič kaj rad ne razpravljam.

K temu me sili predvsem dejstvo, da je danes tako malo snovi za razvedrilo in da je ljudi težko spraviti v dobro voljo. Prisiljena reč pa nikoli ni bila kaj prida in menda tudi nikoli ne bo.

Navzlic temu se pa dogajajo po svetu stvari, ki bi se jim človek na glas krohotal in se z rokama tolkel ob kolena, če bi ne bile obenem tudi strahovito žalostne.

Med nje spada tudi politika, ki se je poslužuje Hitler pri ustanavljanju "novega reda" v Evropi.

Nedvomno je nekje slišal preizkušeno in dognano resnico, da je enotnemu narodu dosti težje vladati kot pa razcepljenemu, in zato drobi svoj

nikamor. Kaj pomaga skupnost s Hrvati, če pa Hrvatov samih ni zraven? Sibov niti ne štejem, ker jih je tako malo v Ameriki, da se jih omenja samo radi imena. Sploh mora imeti vsaka organizacija ne-kak idejni program, katerega ne vidim nikjer. S frazami: pomagajte, ne bo nič. Materialna pomoč nimam pomena, ker nas je tako malo, da ne zmoremo dosti. Materialna pomoč tudi ni tako nujna, pač pa nujna moralna.

Živimo v velikih in kritičnih časih. Ti bodo jasno pokazali, kaj smo in kaj zmoremo. Če je to vse, kar so napravili v Chicagu in Clevelandu, potem bo najboljše, da zavezujemo vsak svoj punkelček in povemo svetu, da nas ni več. Če pa smo, je treba, da govorimo jasno in odprto. Zdaj je čas. Prej ga ni bilo, ker nismo hoteli biti med Pavleč, da bi rušili svoj lastni dom. Čakali tudi ne smemo — prežgodaj ni nikdar, prekasno dostikrat.

Se je nekaj mož v javnosti, na katere računam. Ampak je treba, da gredo iz sinaste sentimentalnosti v živo realnost, pa povedo, kaj mislijo. Boljše je odkrito delo v dveh taborih, kakor tiha smrt v eni organizaciji.

Listi bi lahko opustili vse, kar tiskajo na prvi strani, ker to itak vsak čita par dni prej v angleščini. Kaj bi ne bilo dobro, da se porabi tisti prostor za nas in naše probleme?

Se je nekaj mož v javnosti, na katere računam. Ampak je treba, da gredo iz sinaste sentimentalnosti v živo realnost, pa povedo, kaj mislijo. Boljše je odkrito delo v dveh taborih, kakor tiha smrt v eni organizaciji.

Listi bi lahko opustili vse, kar tiskajo na prvi strani, ker to itak vsak čita par dni prej v angleščini. Kaj bi ne bilo dobro, da se porabi tisti prostor za nas in naše probleme?

Se je nekaj mož v javnosti, na katere računam. Ampak je treba, da gredo iz sinaste sentimentalnosti v živo realnost, pa povedo, kaj mislijo. Boljše je odkrito delo v dveh taborih, kakor tiha smrt v eni organizaciji.

Hitler odgovarja Mussoliniju, da ima prošnjo, ki jo je podpisalo 235 tisoč odraslih prebivalcev Spodnje Štajerske, češ, da so raje pod Nemčijo kot pa pod Italijo. In Hitler hinavsko dostavlja: — To je volja naroda, in voljo naroda je treba upoštevati.

Povrh tega se snuje v Evropi se nadaljna državica — Črna gora.

Mussolini pravi, da Črnogorci zaslužijo kralja, ker je sedanja italijanska kraljica hči pokojnega črnogorskega kralja Nikite.

Vi ste nam dali kraljico, — se dobriha Mussolini Črnogorcem, — mi vam bomo pa dali kralja v zameno.

Prej ali slej se bo začela ta nova kraljevska gospodstva med seboj lasati ter kupovati od Nemčije in Italije orožje z denarjem, iztisnjenim iz ubogega zaslepljenega naroda.

To je peklenška igra, ki jo moreta zasnovati le dve takti proslapci kot sta Hitler in Mussolini.

Dopisov brez podpisa in osebnosti ne priobčujemo. Dopisi na uredništvu morajo biti poslani na našo urado najkasneje v sredo zjutraj.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopis se nam vedno dobrodošli, ker zanimajo vse naše čitatelje in se s člani naši rojaki tako rekoč med seboj pogovarjajo.

PROSLAVA NA OSMI V NEW YORKU

V nedejo, 22. junija bo slovenska cerkev sv. Cirila na Osmi slovesno praznovala 25. letnico svojega obstoja. Slovensko faro v New Yorku je ustanovil Very Rev. P. Benigen Snoj in cerkev je bila blagoslovljena 4. julija, 1916.

Že pred ustanovitvijo samostojne slovenske fare so imeli newyorški Slovenci službo božjo in druga cerkvena opravila v cerkvi sv. Nikolaja na drugi ulici. Tedaj sta župnikovala Rev. P. Kazimir Zakrajšek in Rev. P. Anzebu Murn. Tako je bilo kakih osem let. Da je bila rojena slovenska cerkvena občina v New Yorku, gre tedaj največja zasluga tema dvema očetoma reda sv. Frančiška.

Prvi župnik cerkve na Osmi je bil Very Rev. P. Benigen Snoj, ki je ostal na svojem mestu nekako do leta 1924. Bil je tudi dolgo let komisar, ali poglavar slovenskih frančiškancev v Združenih državah. Za njim so prišli drugi župniki, med katerimi je umrl Rev. P. Kornelij Petrič, drugi pa so bili predstavljeni na razne župnije.

Sedaj župnikuje na Osmi Rev. P. Pij J. Petrič, ki si je tekom svojega dvoletnega službovanja pridobil srca vseh faranov. Mnogo se je trudil, da se bo srebrna obletnica kar najslavesnejše obhajala in upamo, da bo vse izvršeno po njegovi in naši želji.

Poročamo je že bilo v programu te proslave, toda naj nakratko se navedem, kako bo šlo vse po vrsti:

Ob 10. bo slovesna sv. maša, Na svidenje!

Rev. P. Pij J. Petric.

pri kateri bo navzoč tudi newyorški pomožni škof Msgr. McIntyre. Na slavo pa bodo tudi večinoma prišli nekdanji župniki. Po cerkvenih opravilih bo v cerkveni dvorani banket, po banketu, ob 3 popoldne pa se prične koncert, na katerem bodo seveda nastopili tudi razni govorniki. Po končanem vzporedu se bo razvila prosta zabava s plesom.

Newyorški Slovenci! Lepo bo, ako se vdeležite te proslave v obilnem številu, kajti tudi cerkev je narodna ustanova, ki jo moramo vsi podpirati, jo vzdrževati in tudi skupno obhajati njen srebrni jubilej; to je narodna ustanova, kakor so naši Narodni domovi, katere podpiramo vsi brez razlike mišljenja. Pokazimo, da smo zavedni Slovenci, ki se zavedamo svoje dolžnosti do tega, kar moremo imenovati — naše!

RAZMIŠLJANJE NA RAZVALINAH DOMOVINE

Kakšna Jugoslavija? Kakšno Jugoslovanstvo? se dvomljivo nasmejuje nekateri. Kako ugabno mišljenje, če so svobodni narodi, združeni politično v eno samo državno celoto in politično sodelovanje v taki državi, za dobrobit celote ali države, ki stoji ali bi stala s privoljenjem narodov, ali boljše rešeno plemen, kot za štita in voditelja federalnega sistema in sistem sam; kot pokrovitelj in varuh posameznih plemen!

To ni pravilno po njih mnenju. Blizu pravilo bi bilo, podvreči se enemu ali drugemu da jih zbliža v polhlevnost in jim vzame jezik. Ker smo majhni, ne štejemo nič, torej najprej, da izginejo počasi in da se s časoma pozabi da so Slovenci kdaj obstajali.

Komu na svet raz se daruje naš jezik, kultura in vse, kar je slovenskega? In zakaj? Na kakšen način bo boljše za naš narod, če utoni po šli? Gospodarsko? Ali bo zemlja več rodila ali bo industrija večja? Ali jim bodo prodajali cenejšje in plačevali dražje za proizvode? Niti pošten Srb in pošten Hrvat ne more zahtevati adušenja našega jezika, ne da bi bil sam pripravljen dati iste koncesije od svoje strani.

Vsakdo ve, da smo mi tukaj državljani Združenih držav in s tem državljanstvom ni nobene polovičnosti. Naše simpatije se nanašajo na orodje zemlje, prvič zato, ker smo se rodili in drugič zato, ker je naša država prišla ta nesreča — to je naravno, da vsi čutimo zanje in na skrbi, kaj se bo izmislilo iz tega. Vendar pa ko mi to kritiziramo in prestavljamo koke v odsotnosti, moramo misliti nato, da so tam v naših srebrih in hrubatskih krajih tudi ljudje, ki bodo mogoče hoteli spregovoriti kakšno besedo sem in tja. Mogoče, da se je zbudila v njih kakšna zavest in bodo rekli: držite sapo, malo počakajte, bomo videli, če smo res obsodeni umreti, zato, ker nam drugi tako pravijo. Zna biti, da je tam sila volje močnejša, kot si jo pa mi tu predstavljamo. Ko ti udari strela v hišo, ne moreš biti takoj zbran in misli, a ko prideš sam k sebi, imaš pa kaj kmalu približno idejo, kaj moraš ukreniti, da ne boš spal na dežju.

Mi si ne smemo predstavljati, da če gre tja par tisoč dolarjev na mesec, kadar so dobri časi in normalen promet, da bodo tam stali kot lutke, mi jih bomo pa predstavljali kot se bo nam ljubilo in jih tlačili v tabore po naši volji. Ko bi bilo to mogoče, potem bi bil naš narod gnil do korenin ali pa omamljen do smrti.

Dve poti sta, ki vodita k slogu: prva je dobro preudarjena, na temelju svobode vodena pot, na kateri je posameznik pripravljen žrtvovati gotove prostosti v okvir postavbe, katero je sam pomagal spraviti v postojna parvila, za skupno dobro bit in varnost vseh prebivalcev z enakimi pravicami in dolžnostmi.

Druga pa je: organizirana sila, kateri se moraš podvreči rad ali nerad. Ta sila je tam, brez tvojega dovoljenja — te ne vpraša za svet in ne čaka odgovor. Edino, kar hoče, da se ji popolnoma podvržeš, najsi pa bodo posledice, take ali

take. Ti si tam samo za eno stvar in to je, da izpolniš povelje, ki ti je dano, brez ugovora.

Mi moramo misliti, da smo tukaj, in da je tukaj naš dom, ki smo si ga izbrali po svoji lastni volji. Vsak po svoji moči moramo delati na to, da se izboljša in izpopolni. Nam se tega ne zanika — nasprotno, vlada išče sodelovanje vseh plasti in svetuje aktivnega sodelovanja v našem življenju v namen, da se izboljša položaj prebivalcev.

Mi vemo, kako svoboda deluje. Vemo, da so dolžnosti v svobodi in da brez njih ne more biti dobro, ki jih sprejemamo od nje.

Ravno tako so pa ljudje tam v stiku z rodnim zemljo in se prav tako trudijo, kot tisk jim je po moči dano, da bi si izboljšali položaj.

Mi vemo, kako svoboda deluje, ker se kretamo v nji, a njim tam ni mogoče pojmiti realistično in se prilagoditi neki p rikanju, katero niso imeli priljubljenosti od bližje spoznati. Se tukaj, v kraju, kjer se je pričela demokracija praktično razvijati pred dolgo dobo let, imamo dosti nedostatkov in vzame trdega dela in mnogih čuvanja, da ne krene s pota. Kako moremo pričakovati, da bo tam postalo vse perfektno kar čez noč.

Edina naloga za nas vse, ki živimo v svobodni zemlji, bi bila, pokazati pot k izboljšanju, seveda pa ne moremo pričakovati, da bodo sprejeli vse, kar bi mi tili, da bi bilo dobro zanje.

Pravzaprav v velikih slučajih sanj ne vemo kaj hočemo. Danes nam je po volji to in jutri se nam kaže popolnoma v drugi luči. Kar je dobro v enem kraju in bi bili pripravljani žrtvovati življenje za isto, ni za nič v drugem in bi ugledilo kraj do razpada.

Delavec in kmet ne bo zadovoljen, če ga zrinejo v organizacije s silo; ravno tako ni zadovoljen, če mu razbijajo organizacijo iz enega ali drugega vzroka.

Edini odgovor je svobodna organizacija prostovoljnega sodelovanja z enakimi pravicami in enakimi dolžnostmi. V svobodnem in prostem organiziranju, ki ima skupen cilj sodelovanja za dobrobit vseh, si tam lahko najdejo dobro zaupanje, ki bo vodila v dobrobit vsem. Vsaka druga umetna pot, ki bi slonela na podlagi ponižanja, je pa hlapčevska, ki vodi v razpad in prepis in tega menda nihče ne želi.

Večina ljudi, navadnih smrtikov, prav tako v Jugoslaviji, kot v drugih nesrečnih državah je poštena, dom ljubca ljudska plast, ki je bila vodena po napačni poti in izkoriščana na vseh koncih in krajih. Ti ljudje niso zakrili ničesar proti nikomur. Njih greh je obstajal v tem, da so bili zvesti tistem, kar so smatrali, da je njih last.

Ali je to greh? Ali je to zoper kakšno narodno ali mednarodno postavo?

Prejšnji teden je bil priobčen v "Glasu Naroda" moj članek "Domorodne misli." S tem člankom sem izrazil svoje mnenje o Jugoslaviji in upal, da bo vstala v bodočnosti, samo lepša in popolnejša.

Zdaj pa vzemimo, kaj v res-

nici pomeni beseda Jugoslavija? Po mojem mnenju je beseda, ki smo jo rabili za oficijelno oznako, čisto naravna in znači južne Slovence: ljudi, ki so živeli v južnem delu Evrope in bili lastniki ter obdelovalci to zemljo. Vsi ti ljudje, brez razlike, so bili in so Slovani. Nadejati pa so si druga imena, kot na primer: Bolgari, Črnogorci itd. Slovaki in Slovenci ter Slavoni so bili edini, ki so iskali imen v slovanstvu. Torej dve skupini med južnimi in ena med severnimi Slovani si je prisvojila ime iz Slovanstva. Jugoslavija, v kateri bi bili enakopravni vsi jugoslovanski elementi, je mogoča in če jugoslovanstvo kaj pomeni, mora pomeniti svobodo ter razmah po zmnožnosti posameznih plemen.

Seveda, če ste pa vi zastopali jugoslovanstvo, kot se je izrazil znani pisatelj v številki 29. maja, potem je pa druga stvar. Jaz sem navaden delavec in ne morem trditi, da imam kakšen upogled v politične skrivnosti, ampak toliko pa vem, da si mi tam nismo nikdar predstavljali Jugoslavije, ki bi stremela za tem, da podviže Srba Hrvat, Slovenca Srba ali nasprotno. Ljudstvo tam je želelo ustvariti bratsko državo z enakimi pravicami in enakimi dolžnostmi. Za tako državo so hrepeli že vsi Slovenci in za tako državo so se pridružili Hrvatje. Ne vem, kako more človek trditi, da je sloga ali obstoj v federalni Jugoslaviji, ki bi vključevala vse južne Slovence, nemogoče. Za Amerikance, ki tu kaj opazuje življenje ljudi iz vseh delov sveta, vseh barv in vseh ver, bi morala biti taka Jugoslavija tako enostavna in živa, kot je dejstvo, da je pet nad-tropna hiša večja kot eno nadstropna.

V dveh člankih v prejšnjih izdajah "Glasa Naroda" je članek drignil slovenski heroj meter tako visoko, da so Hrvatje in Srbi izgledali kot čisto neke blizu mle in v današnji številki, bi pa vrgel Slovence v srbobrasčino s isto naglico.

V hitrih mišljenja, v ogorčenosti nad krivico poskušamo uganiti, kdo je kriv. Po pravici ali po krivem sodimo in smo zelo kruti; dejstvo pa je, da bi Srb ali Hrvat ne pustil svojega jezika za nobeno stvar na svetu in prav tako ga ne bi pustil Slovenec. Edino čas je tista moč, ki je zmogel storiti to, pa ne s silo, ampak nečutljivo, v privadbi eden na drugega, kar pa je še daleč od današnjega dne.

Tu v Ameriki imamo osemindeset držav, ki so samostojne in vendar so vezane v eno državo. Ali more kdo zanikati, da to ni država? Ali more kdo zanikati, da ta država ne deluje, kot celota? Ali je kdo slišal, da bi newyorški governor imenoval nastavljenca v kako drugo državo ali nasprotno? Če se tukaj lahko te zgodi, ki smo mešani državljani iz vsega sveta, potem bi moglo biti mnogo lažje tam, kjer so samo Slovani. Če se pa ne more zgoditi, se pa zato ne more, ker so Slovani in kot taki ne morejo se naučiti sloge med seboj in spoznati gesla "Ne stori drugemu, kar ne bi ti ljubil, ko bi drugi tebi storili."

Vzemimo na primer čisto priprosto starokranjsko vas, par d obrh gospodarjev, nekaj takih, da ravno nekako rinejo

Darilo za junijsko nevesto

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku)

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo 2.⁰⁰

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani. Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hudejo v njem čimbolj izveždati in izpopolniti.

Naročite pri KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street New York, N. Y.

in par tekoimencvamih kajzarjev, ki imajo male hišice in morajo na deo v mesto ali pa k drugim večjim sosedom, da se prežive. Eni so takorekoč dobro stojeci, drugi ne morejo nikamor in se s težavo pripridejo do kosčka kruha. Z drugo besedo rečeno: revščina.

Kaj naj bi bil odgovor na to?

Ali naj bi se vsa vas vrgla v naročje najbogatejšega in jemala povelja od njega? Ali naj bi vsa vas jedla, kar on hoče, nosila obleko, kakoršno on določi? Ne, kolikor jaz poznam naše ljudi, rajši si utira svojo težko pot v revščini na še tako reven način, pri katerem lahko reče svojo besedo kot pa bi nosil poln želodec z zaprtimi ustmi in s čutom v srcu, da je slabši kot drugi. In ravno tako se lahko reče za Srba, Hrvata ali vsakega drugega Slovana.

Ver imajo tam več in ravno tisto je skoro v vseh vseh drugih državah. Vera sama od sebe ne elze toliko v opredeljevanje. Prej ali slej se bo moralo spoznati resničnost in cilje vere, ki je ugledil pot k razumnosti, dobrega in odstranitvi zla. Če tuška vera uči, da je njih bog Alah, in budistična, da je bog Buda in naša, da je Kristus predstavitelj krščanstva, vendar pa v vsaki uči, da je Bog eden — in več kot eden ne more biti. Čas bo prišel, ko bodo tudi tu spoznali, da je eden in isti, ki vodi k dobroti in odvrača hudo. Eden za vse ljudi, ki danes ne morejo sogledati, h katerim spada in kdo je na pravi poti. Spoznali bodo, da ni last nobenega in luč vsem, ki iščejo poti v dobro in

Rojake prosimo, t o pošljejo za naročnino, da se poslužujejo UNITED STATES okrožna CANADIAN POSTAL MONEY ORDER ako je vam le priročno

pošteno življenje in ljubezen med ljudmi.

Masiti nekaj skupaj, ki bo slonelo na podvratju ene plasti ljudstva drugi, ne pomeni ne svobode in ne pravice, pač pa bo svoboda in pravica izenačila razlike, ki so bile taka ovira Jugoslaviji, katero je ravno zdaj zadela taka nesreča. Zidati na tsar tepelj novo hišo, ni prav dalekovidno.

Ignac Musich, Brooklyn, N. Y.

ŽALOSTNA VEST IZ DOMOVINE

Sporočam, da sem dobila pismo od svojega očeta iz stare domovine, ki mi naznanja žalostno novico, da je umrla naša dobra mati, Terezija Drenik, roj. Kos, v Jablanu, fara Mirna peč. Umrla je 25. marca 1941 v 67. letu svoje starosti. Zapusča svojega moža, oziroma našega očeta. 3 sinove, ki so pa ravno bili poklicani v vojaško službo tisti čas, in dve hčeri, eno v stari domovini, mene pa tukaj v Ameriki, Mary Kovačič, roj. Drenik in tri sestre v stari domovini: v Cleveland, Ohio pa bratrance Fr. Bartel in v Detroit Joe Kos. Mrs. Mary Kovačič Sheboygan, Wis.

40-LETNO PREISKUŠNJO

IMA

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

:: AMERICAN FRATERNAL UNION ::

ELY, MINNESOTA

KI IMA

22,000 članov in dva milijona

in pol dolarjev premoženja.

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti boleznim, nesrečam in smrti

Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselbini, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

The Modern Encyclopedia

KNJIGA VSEBUJE:

22,000 RAZLAG in 1200 SLIK

Največja svetovna ENCIKLOPEDIJA, v kateri more vsako kakorinekoli poklica najti razlago vsake besede spadajoče v njegovo stroko.

KNJIGA VSEBUJE 1334 STRANI in JE OKUSNO V PLATNO VEZANA — SKORO NEVERJETNO JE, DA JE MOGOČE TAKO NAJPOPOLNEJŠO KNJIGO DOBITI ZA TAKO ZMERNO CENO.

CENA SAMO \$2

(Poština plačana.)

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street, New York, N.Y.

Obiščite Slovenske Prireditve!

ZABNEMU USPEHU. DRUŠTVA POTREBU

VAŠA NAVZOČNOST PRIPOMORE NE SAMO K FINANČNEMU, PAČ PA TUDI K DRUŠTVA SODELOVANJA NE SAMO SVOJIM ČLANOV, TEMVEČ SPLOŠNE SLOVENSKE JAVNOSTI.

GOSPOD iz KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

27

Poleti leta 1883, se je oče vdal pritiskanju Franca Ferdinanda in se odpeljal k cesarju, da bi izprosil devetnajst in pol letnega poročnika napredovanje. Karel Ludvik je le redko prihajal k bratu v avdienco. Po enkrat na leto je bil nadvojvoda cesarjev lovske gost, njegov zaupnik pa nikoli ne. Cesar je imel samo enega zaupnika, ki ga je ljubil kakor brata; kralja Alberta Saksoskega, svojega bratrčca in prijatelja iz mladih let. Tega so povabili na vsak planinski lov, in cesar je imel z njim dolge odkrite in prijateljske razgovore, med tem ko je kralj predi predi z golim obrazom. Zato se je Karel Ludvik le redko potrudil v avdienco. To pot je našel cesarja kar čudno raztresenega in slabe volje, tekisto, kakor da bi vladar s težavo k-riva razburjenost.

"Prav, dobro, prihodnjič bo napredoval," je dejal cesar, ko je Karel Ludvik izrekel najpogostnejšo prošnjo svojega sina Franca Ferdinanda.

Nato je cesar menda pozabil, da je brat pri njem; srepo je zastrel predse in globoko vzdihnil. Ta cesarjeva izproba je nadvojvodo presenetila; po tistem dogovoru, ki je bil v veljavi že izpis otroških let, nista brata nikoli omenjala drug drugega svojih čustev, upov in skrbi.

To, da je cesar danes molče zavzdihnil in pozabil nadaljevati pogovor ali komati avdienco, je bilo dogodek, ki je navdal nadvojvodo s tesnobo in radovednostjo. Prešlo je nekaj minut. Nazadnje je bilo videti, kakor da bi se cesar zdrnil iz zamisli. Resno je pogledal brata in vprašal:

"Ali je Franc prišel?"

Nadvojvoda je veselo in ponosno pritrdil. Cesar je vstal, se dotaknil komolca Karla Ludvika, kar je bilo pri njem že nenavadna zaupljivost, in tiho rekel:

"Veseli bodi; to je velika sreča. O svojem sinu tega na žalost ne morem trditi. Velike skrbi mi dela!"

Karel Ludvik je odkritosrečno dejal, da sicer ne ve, kaj je z Rudolfo, a da najbrže ne bo tako hudo; od lanskega leta se je Rudolf kol mada zakonski mož gotovo zresnil in izpametoval, kajti zakon je imenitna šola. Cesar se je umaknil za pisano mizo in nekaj časa negibno stal, nato pa dejal:

"Ti ne veš?"

Potem je jel razburjeno hoditi pred pisano mizo sem tja in rekel:

"Strašno je, da človek nima duše, ki bi mogel govoriti z njo."

Z napotom se je odločil:

"Saj ni moj brat," je glasno dejal, "in oče si, sina imaš kakor jaz, celo več sinov. Rad bi te vedel, kaj porečeš. Tukajle so mi nanoveč prinesli pismo, ki ga je pisal moj sin častnikarja Štepu, se pravi, prepis tistega pisma... Na beri."

Podal je bratu pismo.

Karel Ludvik jebral.

"Zelo temniči, grdi časi se nam obetajo; človek bi skoraj mislil, da se je stara Evropa preživela in gre zdaj svojem razpadu naproti. Velika, silna reakcija mora priti, socialni prevrti, iz katerih bo po dolgi boleznici vzcvetela povsem nova Evropa."

Karel Ludvik je te v rjstope dvakrat prebral in vrnil pismo cesarju, rekoč:

"Velikanstvo, priznati moram, da sem nekoliko prepaden. Avstrijski prestolonaslednik takih reči seveda ne bi smel pisati posebno pa ne takšnemu — takšnemu pisarju. A konec koncev — nemara pa stvar ni tako huda. Budi je pač idealist. Se bo že še odvadil idealizma!"

"Ne, takšna reč," je mislil Karel Ludvik sam pri sebi. "Becarje pisari, in ni ti sram ga ni, da razodeva svoje najnotranje misli častnikarskemu mazacu. Tega je kriva samo Sisi, ta bi se bi morala bolj brigati za njegovo vzgojo. Mati mora skrbeti za vzgojo, ne pa da se klati po svetu. Torej pri nas bi kaj takega ne bilo mogoče."

Cesar se mu je smilil. Sočutno je zrl Karel Ludvik zmedenega brata. Košati brki in skrbno negovani zalisci so se cesarju tresli.

"Tudi ta, že polagoma sivi," je pomislil Karel Ludvik. "Nu, saj je tudi starejši od mene. In več skrbi ima kakor na jaz."

Cesar je videl sočutje v nekaznih črtah bratovega obraza in začel mu je postalo, da se mu je bil razodel. "Morda imaš prav," je dejal, "nemara je samo lahkomiselnost."

Potem ga je spet premagala jeza. Udaril je s pestjo po mizi in rekel s povzdignjenim glasom:

"Če se bo erpenčil in ne bo hotel ubogati, opravi mi ž njim kar na kratko. Uporok ne spada na prestol. Če misli tako nadejati, naj zastra me tvoj sin postane naslednik! Z mano se ni dobro šantiti!"

"Ali veličastvo!" je prepaden zajecjal Karel Ludvik, "saj se bo — se bo že unesli! Se bo že — izpametovali! Prav gotovo da!"

Cesar ga je od-otno pogledal, nato je zgnal z glavo, počasi pristopil k Karlu Ludviku, mu segel v roko in dejal:

"Hvala ti lepa! Na bilo prav, da sem te nadlegoval. Pozabi to in ne povej svoji ženi ničesar, ženski ne sme človek nikoli zaupati skrivnosti, moški je težka umetnost. — Da le tvoj Franček bo kmalu povisan. H konjenici ga prestavimo, zal drugonco naj bo. Torej zdrav ostani. Z Bogom."

Nadvojvoda se je zamišljen odpeljal domov. Cesarjeve besedice o prestolonasledniku so ga bile globoko vznemirile. Bile so sicer le besede v jezi, in cesar jih je bil za mraz gotovo že pozabil, a kdo je vedel, česa je bil prestolonaslednik še z mo-žen Marsikaj je bilo slišati o njem same neugodne in nevesele reči.

[Nadaljevanje prihodnjaj]

Iz slovenskih naselbin

VESELJE IN ŽALOST

To je vendar nekaj, kar se eno našel prijetno družbo, in sicer družino Anton Kosirnik, in pa d ruzino Frank Kralj. Zabavali smo se, kakor je pač mogoče v takem slučaju.

Saj ako malo bolj globoko pomislimo, višja sila se vendar ni tako kruta. Dala je dve življenji, vzela pa samo eno. Ko me gospa Gianelli popelje v prvo nadstropje, da mi pokaže novorojenke, sem jo ubogal, da sem odložil gorečo cigareto, mislil sem si pa: Kakor razlika; meni so oče najprej par dimov s "fajke" puhili v obraz, in za nateček so mi pa dali še česna duhati.

Ko sem pa stopil v prostorno in lepo opremljeno spalno sobo, sem najprej uprl oči v dva elegantna otročja vozička, v katerih sta spali kakor dva angelja dve sestrici in sicer Mary Ann in Mary Louise. Ta dva vozička sta se neslišno premikala po parketnem podu, ki so jih poganjale nežne roke ponosne matere Mrs. Helen Rupnik, hčerke Mr. in Mrs. Gianelli.

Ob pogledu na ta prizor mi je postalo nekako težko pri duši. Rad bi bil rekel srečni mami, da se je moral podvreči težki operaciji, kateri je pa podlegel 13. junija. Ne bom poskušal opisati življenja pokojnega Lojzeta, kar kakor jaz, so ga tudi vsi drugi poznali kot jako galantnega in zmernega človeka in pa za pravi vzor družinskega očeta. Zato moram za vzrok njegove prezgodnje smrti samo navesti zahrbtno bolezen in pa kruto usodo, ki preganja danes enega, jutri pa drugega.

Kakor sem zvedel od njegove hčere Tončke, poročene Michl, je jako značilno na tem, da je usoda določila, da so Lojzetove ostanke zagrebli na pokopališču sv. Trojice v ponedeljek 16. junija, to je ravno na njegov 60. letni rojstni dan. Potem, ko sem preteklo nedeljo pokopil njegovo truplo, in zmolil "Očenaš" za njegovo dušo, ki je nastopila dolgo pot, pot v večnost, sem se podal na dom Mr. Frank Gianellija, da zvem za krstno ime novorojenih princes.

Poleg tega, da sem prišel že precej pozno, in poleg žalosti, ki jo je v družini povzročila smrt starega očeta, sem še vseeno vam pa na tem mestu izrekam moje najbolj priščne čestitke. Sestricama Mary Ann in Mary Louise pa želim, da jima bo ves odmerjeni čas življenja posut le s cvetjem.

Tudi družini pokojnega Lojzeta želim, da vzame v natek znanje moje globoko sožalje. V.

ZMERAJ PREMALO IN ZMERAJ PREPOZNO.

Jako se zanimam za Frank Keržetove dopise in posebno v št. 115 iz 12. junija 1941, ko razpravlja o nas Slovencih. Na misel mi pride Lloyd George, ko je rekel v angleški zbornici, da angleška vlada zmeraj premalo in zmeraj prepozno pomaga svojim zaveznikom. Taki smo mi Slovenci. Nikoli ne mislimo sami na sebe, zmeraj pomagamo drugim in nikoli sebi dosti v korist. In ko se nekaj naredi, potem šele vidimo, da smo že prepozni, in da že drugi pri polni mizi sede in nam Slovencem seveda dajo drobtinice, katere jim padejo z bogato obložene mize. Mr. Kerže tudi razpravlja o nemogoči samotojni slovenski državi. V tem se strinjam in tudi ne ž njim.

Poglejmo malo v zgodovino. Kdo je postavil Benetke? In kako daleč na severu krog Belgija in kako daleč okoli sv. Vidja na Koroškem so bili naseljeni Slovenci? Ako izznamemo Tiroloce in Gornje Avstrijce, kaj pa je bila prevzaprav Avstrija? Na južno stran od Semeringa mislim, so večinoma pomnčeni Slovenci.

Ko sem bil med vojno poslan od 17. pešpolka kot izveščan delavec v železne tovarne v Vitkovice na Moravskem in sem se tam spoznal z dvema Nemcem iz Gornje Štajerske, je imel eden poljsko ime in drugi pa čisto slovensko; pisal se je Ključnik. Ne eden in ne drugi ni razumel ničesar ne poljsko in ne slovensko — torej dva pomnčena Slovana.

Kar se tiče spodnje Avstrije, na severno stran Semeringa, je približno 50 odst. Čehov. Torej kaj je bila Avstrija? Nekako pomnčeno slovensko škrcupalo. Treba se nam je ozreti malo proti severu in bomo takoj videli, kam je slovenski narod izginil? O omenjam, ker Mr. Kerže piše, kako smo majhni. Ni mo veliki, to je res, ali ko bi pa malo pobrskali po slovenski zgodovini, bi mogoče postali malo večji.

Torej, da pridem na stvar. Slovensko zgodovino v roke in sposobne moze. nobenih klečaplancev in nobenih sebičnejev na krmilo, in dokazati kaj smo imeli in kaj nam je bilo vzete. Ako bo treba, bomo morali pač vpiti, da nas bodo slišali pri zeleni mizi. Ako pa ne bo nič pomagalo, pa še bolj vpiti. V krajnem slučaju pa celo rjoveti, ker kakor izgleda, reš ni misliti na zopetno Jugoslavijo v obliki kakor je bila.

Ne ostane nam drugega, kakor da mi tukaj v Ameriki živeti Slovenci žrtvujemo in pomagamo, da rešimo kar se rešiti da, da bodo Slovenci združeni ako mogoče v malo samostojno državo po vzorcu Švice in ako že ne drugače, pa pod protektoratom kake velike države in brez vojske, ker vojskvo samo narodni denar žre in ko pride čas, pa ni v nobeno korist.

Mr. Frank Kerže osebno ne poznam, ali po njegovih opish vidim, da je jako zmogel mož in da ni mnogo takih med nami Slovenci.

Jaz bi predložil Mr. Fr. Keržetu, da on vzame to stvar v roke in si izbere sposobne moze, da izdelajo ta načrt, da bodo solvenski zastopniki pri nirovni mizi z zahtevno združitev vseh Slovencev.

Dolžnost je naša tu v Ameriki živeti Slovencev da vsak poedini pomaga, kar more, ker stvar je resna. Ako ne bo sedaj mogoče, nikoli več ne bo prilike, da si pridržimo materinji jezik, ker v nasprotnem slučaju se bo utopil pod tujim jarmom.

Torej vsi Slovenci v Ameriki proč s prepričanjem in stran-

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PREPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

Emil Adamič—16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 50

SEST NARODNIH PESMI za moški zbor 50

SEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 50

Franc Venturini—SEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV 50

Ferdo Juvanc—12 MLADIH LET, moški zbori 50

Peter Jerab—OSEM ZBOROV (moški in mešani) 50

Moški zbori

OSKAR DEV: Barčica: Oj, moj šolci, o šolci; Kam mi, fantje, drev v vas pojdemo 50

OSKAR DEV: Srečno, ljubca moja; Ko ptičica na tuje gre; Soči; Moj očka na konjčka dva; Dobiv sem pšadence; Slovo; Je vplnila luč 50

EMIL ADAMIČ: Modra devojka (belokranjska) 50

Vasja: Vse noč pri potoci 50

Jurjeva: 50

Hodi Miska domo; Kaj drugega hočem; Zdravica 50

VASILJ MIRK in A. GROBMING: Vetršč; Pa gradini 50

FERDO JUVANEC: Zjutraj 50

PETER JERAB: Pella rola; VASILJ MIRK: Podkonica 50

ZORKO PRELOVEC: Ko so fantje proti vasi šli 50

Le enkrat še 50

Slava delu 50

HR. VOLARIČ: Rožmarin; JOS. PAVČIČ: Potkan ples 50

NOTE ZA KLAVIR ALI HAR.

MONIKO

1. SLOVENIAN DANCE VANDÁ POLKA 30

2. PO JEZERU KOLO 30

3. BARČICA MLADI KAPETANE 30

4. OHIO VALLEY SYLVIA POLKA 30

5. TAM NA VRTNI GREDI MARIHOR WALTZ 30

6. SPAVAJ MILKA MOJA ORPHAN WALTZ 30

7. DEKLE NA VRTU OJ, MARIČKA, PEGLAJ 30

8. ŽIDANA MARELA (polka) VESELI BRATCI (mazurka) 30

IZ STARE ZALOGE pa imamo še naslednje pesmi, katerim smo znižali cene:

Ameriška slovenska tira, (Holmar) 50

Orlovsko himno (Vodopivec) 50

Slovenski akordi, 22 mešanih in moških zborov (Karl Adamič) 70

Trije mešani zbori (Glasbena Matice) 30

V pepelnici noči, kavatna za solo, zbor in orkester, (Sattner) 50

Mladini, pesmi za mladino s klavirjem (E. Adamič) 50

Dve pesmi, (Prelovec) za moški zbor in solo 30

Naši himni, dvoglasno 30

Gorski odmevi, (Laharnar), II. zvezek, moški zbori 30

ZA TAMBURICE: NA GORENJSKEM JE PLETNO, podpouri slovenskih narodnih pesmi za tamburice, zložil Marko Bajuk 75

Slovenske narodne pesmi za tamburistični zbor (Bajuk) 75

Bom šel na planince, (Bajuk), podpuri 50

ZA CITRE: Padek za citre, — 4 zvezki — (Kotelnjak) 2--

ZA KLAVIR: Buri padeja, — Koračica — 30

Slovenske narodne pesmi, Janko Žirovnik 30

I. zvezek, 129 pesmi za moški ali ženski zbor 1.25

II. zvezek, 77 pesmi za moški in mešani zbor 1.25

100 narodnih pesmi za moški in mešani zbor, Emil Adamič 1--

FANTJE NA VASI, 18 narodnih za moški zbor, Ciril Pregelj 50

Naročilo pošljite na:

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

karstvom! Pomagaj za našo staro domovino je nujna! Da ne bo prema in prepozno.

Frank Ferjan, Chicago, Ill.

NAZNANILO.

Združena slovenska društva v Greater New Yorku, so na svoji redni mesečni seji z dne 6. junija soglasno sklenila, da priprde svoj veliki koncert in sicer v nedeljo dne 30. novembra 1941 v dobro znani veliki dvorani Arlington Hall, na 23 St. Marks Place (8th Street), New York, N. Y. Podrobnosti bodo pozneje pravočasno poročane v tem listu.

Druga naša lokalna društva so naprosena da zgoraj omenjeni datum vpoštevaajo, ter ne prireajo svojih zabav na isti dan. Toliko za sedaj z blagohotno naznanje.

Z rožanskim pozdravom,

Anthony Svet, tajnik.

NOVICE IZ STABEGA KRAJA.

Pišejo, da mi je oče umrl dne 20. junija 1940, Joseph Jerovšek, star 85 let. Doma je bil iz Trstenika, fara St. Rupert, kjer župnička žena in 6 sinov, eno hčer, in v Ameriki dve hčeri in enega sina.

Mary Bevoio,

Poleg poučnih knjig, muzikalij, iger, pesmi itd. imamo v zalogi dosti nabožnih knjig, predvsem

Molitvenike

v krasni vezavi importirane iz starega kraja...

Slovenski molitveniki:

KVIŠKU SRCE

2 1/4 x 3 3/4 inčev — 224 strani vezava umetno 25c.

KVIŠKU SRCE — (št. 355)

2 1/4 x 3 3/4 inčev — 224 strani v belem celolidu 50c

KVIŠKU SRCE — (št. 408)

2 1/4 x 3 3/4 inčev — 224 strani Cena 75 centov

RAJSKI GLASOVI — (št. 408)

2 1/4 x 4 1/4 inčev — 255 strani vsevali Sv. Križev Pot Cena \$1.50

RAJSKI GLASOVI — (št. 416)

2 1/4 x 4 inčev — 255 strani vsevali Sv. Križev Pot Cena \$1.50

SKRBI ZA DUŠO

8 x 4 1/2 inčev — 512 strani Cena \$1.75

NEBESA NAŠ DOM — (št. 415)

2 1/4 x 4 1/2 inčev — 384 inčev Cena 75c

SVETO PISMO \$3--

(Ker se nam je posrečilo dobiti te molitvenike po zelo niski ceni, jih tudi moremo prodajati po gori označeni cen. Zaloga pa ni opešno velika, zato jih naročite čimprej, da vam bomo mogli s njimi postreči.

Angleški molitveniki:

(ZA MLADINO)

Key of Heaven

finco vezano 35c

v usnje vezano 75c

CATHOLIC POCKET MANUAL

v fino usnje vezano 1--

Slovenic Publishing Company

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.